

Сонгуулийн Ерөнхий Хороонд

МОНГОЛЫН ЛИБЕРАЛ НАМ

Чингэлтэй дүүрэг, 4-р хороо. Ж.Самбуугийн гудамж,
Улаанбаатар Эрдэм Оюу Дээд Сургууль

2008.05.19 № 03/86

танай _____-ны № _____-т

Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөр батлах тухай

Монголын Либерал намын 2008 оны 04-р сарын 09-ны Удирдах Зөвлөлийн хурлаар тус нам 2008 оны УИХ-ын Сонгуульд Монгол Улсын Мянганы Хөгжлийн Зорилтод суурилсан “Үндэсний хөгжлийн цогц бодлого”-ийг намын мөрийн хөтөлбөрөө болгон Тогтоох нь:

1. МЛН-н тус бодлогыг өөрийн мөрийн хөтөлбөрөө болгон баталсугай.
2. Тус тогтоолын шийдвэрийг Сонгуулийн Ерөнхий Хороонд хүргэхийг Б. Дашзэвэгт даалгасугай.

**МОНГОЛЫН ЛИБЕРАЛ НАМЫН
СОНГУУЛИЙН ХОРООНЫ ДАРГА**

О. БАЛДАНГОМБО

МЛН-ын Удирдах Зөвлөлийн Хурлын
2008 оны 04 сарын 09-ний өдрийн
хурлаар батлав.

**МОНГОЛЫН ЛИБЕРАЛ НАМЫН СОНГУУЛИЙН
МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР**

УИХ-ын Сонгууль-2008

**Монгол Улсын Мянганы Хөгжлийн Зорилтод
Суурилсан Үндэсний Хөгжлийн Цогц Бодлого**

Уриа- “Хүний эрхийг дэмжсэн хөгжлийн бодлогын төлөө”

Намын Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн үзэт зүйл:

- “Монгол Улсын Үндсэн хуулийг дээдлэх
- Хүний эрх,эрх чөлөөг эрхэмлэн шударга амьдарч,ажиллах, эв-эеийг сахих
- Монголчуудын язгуур эрх ашгийг дээдлэх. Эх оронч үзэл нь улсаа хөгжүүлснээр тусгаар тогтнол,бүрэн эрхт байдлаа хамгаалан бэхжүүлэх зарчимд тогтох”болно.

Намын мөрийн хөтөлбөрийн агуулга:

1. “Монгол хүний амьдралын чанарыг”тасралтгүй дээшлүүлэхийг зорино. Үүний тулд:
 - Ядууст чиглэсэн, харьцангуй чинээлэг, харьцангуй чинээлэг дунд давхаргыг төлөвшүүлэх эдийн засгийн бодлого хэрэгжүүлж,орлогын өсөлтийг хангах замаар ядуурлыг 2 дахин бууруулна.
 - Эдийн засгийн өсөлт, хөрөнгө оруулалтын арга хэмжээтэй нягт уялдуулан ажлын байрыг нэмэгдүүлж, ажилгүйдлийн түвшинг 3 хувиас ихгүй байлгах
 - Өрх, хүн ам амьжиргааны түвшний талаархи үндэсний хэмжээний мэдээллийн сан байгуулна. Ажилгүй, ядуу, нэн ядуу иргэдэд мэргэжил, ажлын дадлага туршалга эзэмшүүлэн, ажлын байртай болгох, хөгжлийн зээл тусламжид хамруулах амьжиргааны эх үүсвэртэй болох, орлогоо нэмэгдүүлэхэд нь дэмжлэг үзүүлэх
2. Жендэрийн тэгш байдлыг гэр бүл, эдийн засаг, нийгэм-улс төр, соёл, хүний эрхийн хүрээнд хангах бодлогыг хэрэгжүүлнэ. Үүний тулд:
 - Жендэрийн тэгш байдлыг хангах асуудлыг төрийн бодлого, хууль тогтоомжид тусган хэрэгжүүлж,бие даасан хуультай болох
 - Өмчийн,хөдөлмөрийн харилцаанд эрэгтэй,эмэгтэйчүүдийг адил,тэгш оролцуулах соёлыг хэвшүүлэх
 - Удирдах,шийдвэр гаргах түвшинд жендэрийн тэгш байдлыг хангах нөхцлийг бүрдүүлэх
3. Гэр бүлийг хүний аж төрөх таатай орчин болгоход чиглэсэн цогц бодлого хэрэгжүүлнэ. Үүний тулд:
 - Ядууралд орсон, эмзэг бүлэгт хамрагдаж буй гэр бүлийн онцлогт тохирсон өрхийн хөгжлийн төлөвлөгөөг тэдний орөлцоотойгоор боловсруулан хэрэгжүүлэх
 - Бүтэн өнчин, хаягдмал, гэр бүлээсээ дайжсан, хараа хяналтгүй хүүхдийг гэр бүлд, эсвэл гэр бүлтэй нь дүйцэхүйц халамжийн орчинд өсгөж хүмүүжүүлэх нөхцлийг бүрдүүлэх
 - Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн эрхийг хамгаалах, нийгмийн амьдралд оролцох орчинг бүрдүүлэх
 - Амаржсан эхчүүдийн хүүхэд асарсны тэтгэмжийг сарын дундаж цалингаас багагүй байлгаж, нийгмийн, эрүүл мэндийн даатгалын шимтгэлийг төрөөс хариуцан төлөх
 - 0-18 насны дөрөв түүнээс олон хүүхэдтэй гэр бүлийн эх /эцэг/-д олгох цалингийн, нийгмийн, эрүүл мэндийн даатгалын урамшууллын тогтолцоог хуульчлан хэрэгжүүлэх, орон сууцны байраар хөнгөлөлттэй үнээр хангах
 - Амьжиргааны доод түвшнээс доогуур орлоготой өрхийн хүүхдийг 6 нас хүртэл нь эрүүл хоол хүнсээр хөнгөлөлттэй үнээр хангах
4. Үндэсний боловсролын тогтолцоог олон улсын түвшинд ойртуулан, оюунжсан, бүтээлч, чадамжтай хүний нөөцийг байнга нэмэгдүүлнэ. Үүний тулд:

- Ерөнхий боловсролын сургуулийн дотуур байрны тохилог орчинг бүрдүүлж, дотуур байрны хүүхдийн тоог 2,1 дахин нэмэгдүүлэх,
 - Ерөнхий боловсролын сургуулийн суралцагчдын "үдийн цай" хөтөлбөрийг үргэлжлүүлэх,
 - Багш, удирдах ажилтан бэлтгэх, мэргэжил дээшлүүлэх тогтолцоог шинэчлэн, энэ чиглэлд мэргэжлийн төрийн бус байгууллагын оролцоог нэмэгдүүлэх
 - Багш, боловсролын байгууллагын удирдах ажилтны ур чадварыг хөгжүүлж, ажлын чанар, хөдөлмөрийн үр бүтээлийг үнэлэх шалгууруудыг зөв тогтоож, цалин хөлс нэмэгдүүлэх, урамшуулал олгох зэргээр нийгмийн хамгааллыг сайжруулах
 - Уул уурхай, биотехнологи, мэдээллийн технологийн чиглэлээр эхний ээлжинд 1000 залууг сонгон, өндөр хөгжилтэй орнуудад сургах сургалтын зардлыг төрөөс бүрэн санхүүжүүлэх
5. Эрүүл мэндийн хөгжлийн бодлого нь эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүн амд тэгш, хүртээмжтэй, чанартай үзүүлж, өвчлол, эндэгдлийг бууруулж, дундаж наслалтыг нэмэгдүүлэхэд чиглэнэ. Эрүүл мэндийн үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ. Үүний тулд:
- Эрүүл мэндийн байгууллагыг үйлчлүүлэгчээ дээдлэсэн зарчимтай болгох, хүний нөөц, мэргэжлийн ур чадварын сургалтыг олои улсын жишигт хүргэх
 - Уламжлалт анагаах ухааны шилдэг аргыг эрүүл мэндийн үйлчилгээнд нэвтрүүлэх, нөхөн сэргээх, асаргаа, сувилгааны төрлүүдийг хөгжүүлэх
 - Хүн амыг баталгаат ундны усаар хангах, эрүүл ахуйг сайжруулах, химийн болон бусад үйлдвэр, ахуйн хог хаягдлын менежментийг багтаасан амьдралын эрүүл орчин бий болгох замаар эрүүл, аюулгүй орчныг бүрдүүлэх
6. Үндэсний соёлыг эрчимтэй хөгжүүлэх эдийн засаг, зохион байгуулалтын тааламжтай орчинг бүрдүүлнэ. Үүний тулд:
- Үндэсний хэл бичгээ өвлүүлэн хөгжүүлэх орчин нөхцлийг бүрдүүлэх
 - Соёл, урлагийн байгууллагуудын материаллаг бааз, барилга байгууламжийн зориулалт, эрүүл ахуй, гоо зүй, техникийн, үйлчилгээний чанарт тавигдах орчин үеийн хэрэгцээ шаардлагыг тусгасан стандартыг боловсруулж мөрдөх
7. Зах зээлийн эрэлт хэрэгцээ шаардлагыг хангахуйц судалгаа, боловсруулалтын өрсөлдөх чадвартай хэвшлүүдийг бий болгож хөгжүүлнэ. Үүний тулд:
- Залуу судлаачдыг дэмжих хөтөлбөр боловсруулж, шиижлэх ухаан, технологийн салбарын хүний нөөцийн, санхүүжилтийн бодлого боловсруулж, хэрэгжилтэд шинэчлэл хийх
 - Шинжлэх ухаан, технологийн салбарын удирдлага, үйл ажиллагааны санхүүжилтийн механизмыг боловсронгуй болгож, судалгаа, боловсруулалтын ажилд зарцуулах зардлын ДНБ-д эзлэх хувийг тасралтгүй нэмэгдүүлэх
 - Шинжлэх ухаан, технологийн тэргүүлэх чиглэл, цөм технологийг тодорхойлон хэрэгжүүлж, судалгаа, боловсруулалтын ажлын сонголтыг сайжруулан үр өгөөжийг дээшлүүлэх
 - Гадаад орнууд, бүс нутгийн шинжлэх ухаан, технологийн хамтын ажиллагаанд оролцох тэргүүлэх чиглэлүүдийг тогтоож хэрэгжүүлэх
 - Эрдэм шинжилгээний байгууллагын лаборатори, туршилт, сорилтын баазыг бэхжүүлэх салбарын тэргүүлэх чиглэлээр өндөр мэргэшсэн судлаач бэлтгэхэд гадаадын тусламж, дэмжлэг нэмэгдүүлэх арга хэмжээг өргөтгөх
8. Хүн амын орлого багатай эмзэг хэсэгт түлхүү хандсан нийгмийн хамгааллын бодлогыг хэрэгжүүлнэ. Үүний тулд:
- Нийгмийн халамжийн дэмжлэг тусалцаа зайлшгүй шаардлагатай өрх, иргэдийн хэрэгцээ, сонголтод тшиглэсэн халамжийн олон талт үйлчилгээг бий болгож, үйлчилгээг хувийн хэвшил, иргэний нийгмийн байгууллагуудын оролцоотойгоор хүргэх тогтолцоог бүрдүүлэх

- Эмэгтэйчүүд, ахмад настан, малчид, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд зэрэг хүн амын, нийгмийн бүлгүүдийн хөдөлмөр эрхлэлтийн хэрэгцээг тодорхойлж дэмжлэг үзүүлэхэд чиглэх
 - Гадаадад ажиллаж, амьдарч байгаа монгол иргэдийг эх орондоо ирж ажиллах сонирхлыг төрүүлэхүйц эрх зүй, эдийн засгийн орчинг бүрдүүлж, өөрийн мэргэшсэн чиглэлээрээ ажлын байр бий болгох санал санаачлагыг дэмжих
 - Хөдөлмөр эрхлэж буй хүүхдүүдийг боловсрол, мэргэжлийн сургалт, эрүүл мэндийн үйлчилгээнд хамруулах, эцэг, эх, гэр бүлийн гишүүдийг нь ажлын байраар хангах зэргээр залуучуудын ажил эрхлэлттэй уялдуулан хэрэгжүүлэх
 - Олон давхаргат, олон сонголтот тэтгэврийн тогтолцоо бүрдүүлэх
 - Хуулийн этгээдэд ажиллаж буй хүн бүр нийгмийн даатгалд хамрагдах зарчимд шилжих
 - Цэргийн албан хаагчдын, бүх нийтийн тэтгэврийн даатгалын оновчтой бодлогыг хэрэгжүүлж, даатгалын сангийн бүрэн хуримтлалын тогтолцоог бий болгох угтвар нөхцлийг бүрдүүлэх
9. Монгол улс экспортын чиглэлтэй үйлдвэрлэл, үйлчилгээ давамгайлсан, хувийн хэвшил тэргүүлсэн эдийн засгийн өсөлт, хөгжлийн стратегийг сонгож байна. Үүний тулд:
- Эдийн засгийн өсөлтийг жилд дунджаар 14 хувьд, нэг хүнд ногдох ДНБ-ийг 5 мянгаас доошгүй ам.долларт хүргэн, эдийн засгийн эрчимтэй хөгжлийн үндэс суурийг тавих
 - Нийгмийн эмзэг бүлэг зориулсан халамжийн санхүүжилт, ахмад настанд олгох санхүүгийн тусламжийг нэмэгдүүлэх, нийгмийн хамгааллын санхүүжилт, тэтгэвэр тэтгэмжийг ДНБ-ий өсөлттэй уялдуулан нэмэгдүүлэх
 - Төрөөс стратегийн ач холбогдолтой ашигт малтмалын орд газруудыг хэрэглэн хуримтлал бий болгож, Монгол улсыг хөгжүүлэх санд төвлөрүүлэн, эдийн засаг, нийгмийн хөгжлийг хурдасгахад зохистой ашиглах
 - Гаалийн тарифын бодлогыг үйлдвэрлэл, хэрэглээний зохистой харьцаа, бүтцийг бий болгох, өрсөлдөх чадвартай дотоодын үйлдвэрлэлийн өсөлт, тэргүүний техник технологийн импорт, боловсруулах үйлдвэрлэлийн бүтээгдэхүүний экспортыг дэмжихэд чиглүүлэх
 - Онцгой албан татварын нэр төрлийг нэмэгдүүлэх замаар зохисгүй хэрэглээг хязгаарлаж, байгаль орчинд сөрөг нөлөөлөл бүхий үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд экологийн татвар ногдуулах
 - Татварын илүү төлөлтийг буцаан олгох, далд эдийн засгийг ил болгох зорилгоор татварын өршөөл үзүүлэх, зохицуулалтын бусад арга хэрэгслийг оновчтой ашиглах
 - Инфляцийн түвшинг жилд 3 хувиас бага байлгаж, эдийн засаг дахь инфляцийн дарамтыг арилгах
 - Гадаад валютын нөөцийн удирдлагын үр ашигтай, оновчтой бодлого явуулж, төгрөгийн ханшийг тогтвортой байлгах
 - Гадаад зээлийн хэмжээг зохистой түвшинд байлгаж өрийн эрсдлийг буруулах
 - Дотоод санхүүгийн зах зээлийг хөгжүүлж нөөц бололцоог дайчлан дотоод хуримтлалыг нэмэгдүүлэн гадаадын зээл тусламжаас хамаарах байдлыг багасгах
 - Эрдсийн, мал аж ахуйн гаралтай түүхий эдийн экспортыг үе шаттай бууруулж, эцсийн бэлэн бүтээгдэхүүний экспортыг нэмэгдүүлэх
 - Хувийн хэвшлийн хөгжилд дэмжлэг үзүүлэх, тэдгээрт тулгарсан бэрхшээлийг арилгах, гадаад зах зээлд гарах таатай орчин бүрдүүлэх үүргийг төр хүлээнэ
 - Улсын зардлаар геологийн хайгуул хийж нөөцийг нь тогтоосон стратегийн орд газруудад төрийн мэдлийн хувийг 51-ээс дээш байлгах
 - Өөрийн оронд үйлдвэрлэх боломжтой хүнсний, өргөн хэрэглээний барааны үйлдвэрлэлийг хөгжүүлж, импортоос хэт хараат байдлыг багасгах
 - Жижиг дунд үйлдвэрлэл эрхлэгчдийг зээлийн даатгалын үйлчилгээнд хамруулах

- Экологийн цэвэр хүнсний бүтээгдэхүүний, импортыг орлох хүнсний бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлэх
 - Дэд бүтцийг хүн ам, хэрэглэгчдийн, эдийн засгийн хөгжлийн эрэлт хэрэгцээ, шаардлагад нийцүүлэн хөгжүүлэх
 - Улаанбаатар хотын авто замыг хот төлөвлөлт, тээврийн бодлоготой уялдуулан сайжруулах, хотуудын тээврийн хэрэгслийг шингэрүүлсэн шатдаг хийн түлшинд шилжүүлэх
 - Эрчим хүчний нэгдсэн систем хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэн дотоодод үйлдвэрлэж буй эрчим хүчээр өөрийн хэрэгцээг бүрэн хангадаг болох
10. Хүн амын нутагшилт, суурьшлын зохистой тогтолцоонд тулгуурлан хот байгуулалтыг эрчимжүүлнэ. Үүний тулд:
- Бүсийн хөгжлийн тулгуур төвүүдийг эхний шатанд тус бүр 50 мянгаас доошгүй хүн ам, цаашид тус бүр 100 мянган орчим хүн амтай хотууд болгон хөгжүүлэх
 - Нийслэлийн хүн амын хэт бөөгнөрлийг задалж, дагуул хотууд болох Багануур, Налайх, Багахангайг хөгжүүлж, тэдгээрт зохистой төвлөрөл бий болгох
 - Орон сууц барих санхүүгийн эх үүсвэрийг нэмэгдүүлж, орон сууцны урт хугацаатай зээлийн анхдагч, хоёрдогч зах зээлийн тогтолцоог бий болгон хөгжүүлэх, орон сууц барих сан байгуулж, орон сууцны гэрээт хадгаламжийн системийг нэвтрүүлэх
 - Нийслэлийн гэр хорооллыг цэвэр, бохир усны төвлөрсөн шугам сүлжээнд холбож, хүн амыг ундны усаар бүрэн хангах
 - Гэр хорооллыг оршин суугчдынх нь оролцоотойгоор орон сууцны хороолол болгон хөгжүүлж, хүн амын худалдан авах чадварт тохирсон орон сууцны хангамжийг нэмэгдүүлэх
 - Бага орлоготой иргэд, нийгмийн эмзэг хэсэгт зориулсан орон сууцны татаас, хөнгөлөлтийг бий болгох /төрөөс 50-иас доошгүй хувийн хөнгөлөлт үзүүлэх/
 - Бүсчилсэн хөгжлийн төлөвлөлт, удирдлагыг боловсронгуй болгож бүс нутгийн хөгжлийг түргэсгэх
 - Үндэсний болон бүс нутгийн хэмжээний томоохон төслүүдийг уялдаатай хэрэгжүүлж, ажлын байрыг олноор бий болгож ажилгүйдэл, ядуурлыг эрс бууруулах
 - Бүс нутгуудад аж үйлдвэр, үйлчилгээний салбарыг түргэсгэж хөдөө аж ахуйг хөгжүүлэх
11. Байгаль орчны бохирдол, доройтлыг хязгаарлан зогсооно. Үүний тулд:
- Улаанбаатар, томоохон хотуудын агаарын бохирдлыг бууруулах хөтөлбөр, төлөвлөгөө боловсруулан хэрэгжүүлэх, Нар, салхи, усны эрчим хүчний эх үүсвэрийн дан болон хоршсон хэрэглээг хөгжүүлэх
 - Ой хамгаалах ажилд дэвшилтэт менежментийн аргыг нэвтрүүлж ойн сангийн 20 хүртлэх хувийг нутгийн иргэд, нөхөрлөлд гэрээгээр эзэмшүүлэн ойг хамгаалах, нөхөн сэргээх, тогтвортой ашиглах хариуцлагын тогтолцоо бүрдүүлэх
 - Байгаль цаг уурын нөлөөллийн улмаас хуурайшин гандаж, доройтолд өртсөн, ортох магадлал бүхий газар нутгийн төлөв байдлыг тодорхойлж тухайн бүс нутгийн онцлогт дасан зохицох чадавхийг бэхжүүлэх
12. Төрийн институциудыг чадавхжуулж, төрийн үйлчилгээг ил тод, хүртээмжтэй болгох эрх зүйн зохицуулалтыг боловсронгуй болгоно. Үүний тулд
- хууль тогтоомжийн хоорондын уялдааг сайжруулах, зүйл заалтуудын зөрчлийг арилгах, кодчилох ажлыг богино хугацаанд дэс дараатай хийх
 - Хууль тогтоомжийг чанд баримталж хэрэгжүүлдэг тогтолцоог бүрдүүлэх
 - Хүний эрүүл, аюулгүй орчинд амьдрах эрхийг хангах, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн эрхийг хангах, хүүхдийн эрхийг хангах эрх зүйн орчинг сайжруулах /хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хүнд хэлбэрийг устгах/
13. Улс төрийн тогтолцоог боловсронгуй болгож, ардчиллыг гүнзгийрүүлэн хөгжүүлнэ. Үүний тулд:
- Монгол Улсын олон улсын гэрээ, үндэсний хууль тогтоомжийн уялдааг хангах

- Иргэний нийгмийн байгууллыг дэмжиж, иргэний нийгэм, төрийн харилцан түншлэлийг хангасан ардчилсан удирдлагын тогтолцоог төлөвшүүлэх
 - Хууль, шударга ёс, хүний эрхийг дээдлэн хүндэтгэх уур амьсгал бүрдүүлж, иргэний нийгмийг бэхжүүлэх
 - Эдийн засгийн чанартай шийдвэр гаргах шатанд хувийн хэвшлийн оролцоог хангаж хувийн хэвшлийг дэмжих эрх зүйн орчинг бүрдүүлэх
 - Засаг, захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгжийн тогтолцоог боловсронгуй болгох замаар тоог нь цөөн, шат дамжлагыг цомхон болгон иргэдэд үзүүлэх үйлчилгээг чанаржуулах
 - Парламентад нэр дэвших эмэгтэйчүүдийн тоог нийт нэр дэвшигчдийн 30-аас доошгүй хувьд хүргэх
 - Засгийн газрын хууль хэрэгжүүлэх чиг үүргийг төгөлдөржүүлэх, авилгатай тэмцэх албыг бэхжүүлж, үйл ажиллагааг нь дэмжих
 - Төрийн албан тушаалтан үйл ажиллагаагаа олон нийтэд тайлагнах, тэдний өмнө хариуцлага хүлээх тогтолцоог боловсронгуй болгох
 - Төрийн зарим чиг үүргийг хувийн хэвшил, төрийн бус байгууллагаар гүйцэтгүүлэх чиглэл баримтлах
 - Шүүх эрх мэдлийн байгууллагын хараат бус, шударга үйл ажиллагаа явуулах орчин нөхцлийг бүрдүүлэх
 - Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн, шүүгчийн хувийн, албаны хараат бус байдлыг тогтоож, хамгаалах талаархи эрх зүйн зохицуулалтыг боловсронгуй болгох
 - Шүүхэд олон улсын гэрээ, заншлыг хэрэглэх практик нэвтрүүлэх
 - Нутгийн өөрөө удирдах ёсны байгууллагыг нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн асуудлыг бие даан шийдвэрлэх чадвартай болгон хөгжүүлэх
 - Иргэний баримт бичгийг цахимжуулах, бүртгэл мэдээллийн тогтолцоог богино хугацаанд бүхэлд нь боловсронгуй болгох
 - Төрийн албаны оновчтой хэмжээг хангаж, төрийн үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг дээшлүүлэх
14. Олон улсын чанартай уламжлалт бус аюулаас урьдчилан сэргийлэх, байгалийн гамшиг ослоос хүн амыг хамгаалахад чиглэсэн гадаад хамтын ажиллагааг хөгжүүлнэ. Үүний тулд:
- Зах зээлд гадаадаас нийлүүлж буй бараа, хүнсний, эмийн бүтээгдэхүүний чанар, аюулгүй байдлын асуудлаар хөрш орнуудтай хамтран ажиллах
 - Цагдаа, тагнуул, шүүх, прокурорын байгууллагууд хүний үндсэн эрхийг зөрчихгүйгээр гэмт хэрэгтэй тэмцэх, иргэдийг төрийн хууль ёсыг хүндэтгэдэг, хууль сахиулах байгууллагуудын үйл ажиллагааг ойлгодог, дэмждэг, хамтран ажилладаг байх нөхцлийг бүрдүүлэх
 - Му-ын Мянганы хөгжлийн зорилгод суурилсан үндэсний хөгжлийн цогц бодлогын хэрэгжилтийг Үндэсний аюулгүй байдлыг хангаж бэхжүүлэх төрийн бодлого, үйл ажиллагаатай уялдуулах
15. Энхийг эрхэмлэсэн, идэвхтэй гадаад улс төрийн бодлогыг хэрэгжүүлнэ. Үүний тулд:
- Хөрш хоёр оронтойгоо харилцан ашигтай, тэнцвэртэй харилцахад тэргүүлэх ач холбогдол өгөх, эдгээр орны зах зээлд хөгжиж буй болон далайд гарцгүй улс орнуудын эдлэх хөнгөлөлтөөр дамжиж орох бодлогыг хэрэгжүүлэх
 - Америкийн Нэгдсэн Улс, Япон болон Европын холбоотой иж бүрэн түншлэлийн түвшинд харилцах бодлого баримтлах
 - Эдийн засгийн гадаад харилцааг олон талтай болгох,
 - Олон улсын банк, санхүүгийн байгууллагаас Монгол Улсад хэрэгжүүлэх төсөл, хөтөлбөрүүдэд түншлэлийн гурван талын төлөөллийн оролцоог жигд хангаж байх
 - Хөгжиж буй жижиг орны туршлагыг харгалзсан чөлөөт худалдааны хэлэлцээр байгуулах үндэсний бодлого боловсруулж, зарим улс оронтой хэлэлцээр байгуулахыг зорих

- Бусад оронд амьдарч, ажиллаж буй Монгол Улсын иргэдийн эрх, эрх чөлөө, хууль ёсны ашиг сонирхол, аюулгүй байдлыг хамгаалах,
- НҮБ-ын энхийг сахиулах, олон улсын бусад ажиллагаанд оролцох зэвсэгт хүчний чадамжийг нэмэгдүүлж, террорист үйлдлийн сөрөг тусгай ажиллагаа, түүний хор уршиг, хохирлыг арилгахад оролцох үүрэг бүхий тусгай томилгоот анги, салбар, нэгжийн бүтэц, зохион байгуулалтыг бэхжүүлэн бэлэн байдлыг хангах.